

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานำร่องปัญหาสุขภาพและความต้องการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การดูแลรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้สูงอายุในชุมชน กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจงจากผู้สูงอายุ ผู้เกี่ยวข้องที่เป็นสมาชิกในครอบครัวผู้สูงอายุ ผู้ดูแลและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) จากชุมชนในจังหวัดสงขลา ปัตตานี และนราธิวาส ประกอบด้วยผู้สูงอายุ 30 คน เป็นเพศชาย 9 คน เพศหญิง 21 คน อาศัยในเขตเมืองและชนบท เขตละ 15 คน สมาชิกในครอบครัว ผู้ดูแล ผู้สูงอายุและอสม. จำนวน 22 คน อาศัยในเขตเมือง 10 คน เขตชนบท 12 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แนวคำถามเจาะลึก และประเด็นสนทนากลุ่ม ซึ่งได้พัฒนาจากกรอบแนวคิดทฤษฎี ความต้องการบริการสุขภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทำ Focus group และสัมภาษณ์เจาะลึกร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เริ่มทำพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการอ่านและทบทวนข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการบันทึกและการถอดเทป หลายๆ ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาในภาพรวม การจัดกลุ่มคำ แปลความหมายของกลุ่มคำ การจัดข้อหลักและการสร้างข้อสรุป ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุที่พบบ่อยเรียงตามลำดับคือ ปวดข้อและปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน ตาฝ้า เวียนศีรษะ เป็นลม หลงลืม นอนไม่หลับ เหนื่อยง่าย หูตึง ไขมันในเลือดสูง ท้องผูก อัมพฤกษ์ แผลในกระเพาะอาหาร ไล่เลื้อน และชาปลายมือปลายเท้า ความต้องการบริการสุขภาพ ผู้สูงอายุและผู้ดูแลส่วนใหญ่ มีความต้องการการดูแลรักษามากกว่าด้านอื่นๆ ในการเข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาลของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุต้องการให้บุตรหลานหรือผู้ดูแลมาเฝ้า แต่การมาเฝ้าใช้ของครอบครัวที่ยากจนจะมีปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่าย ในด้านสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุมีความต้องการและสนใจที่จะทราบข้อมูลและความรู้เพื่อดูแลตนเองผ่านทางสื่อโทรทัศน์มากที่สุด นอกจากนี้ผู้สูงอายุต้องการการออกกำลังกายและเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ส่วนด้านการป้องกันโรคผู้สูงอายุและผู้เกี่ยวข้องต้องการให้รัฐจัดบริการตรวจโรคที่จำเป็นและพบบ่อยในผู้สูงอายุหรือน้อยปีละครั้ง ส่วนความต้องการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ให้ข้อมูลไม่ได้กล่าวถึงอย่างชัดเจน